

Ecologische quickscan sporthal Parkzicht te Raamsdonksveer

Mei 2021
Maasarend, Praktisch in ecologie
In opdracht van:
Gemeente Geertruidenberg

Ecologische quickscan sporthal Parkzicht te Raamsdonksveer

Opdrachtgever:

Gemeente Geertruidenberg
Vrijheidstraat 2
4941 DX Raamsdonksveer
Contactpersoon:
Dhr. T. Timmermans

Opdrachtnemer:

Maasarend, Praktisch in ecologie
Baksweer 203
4941 LJ Raamsdonksveer
06-48270533
dennis@maasarend.nl
www.maasarend.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 2021-072
Datum: 11 mei 2021

Auteur:

Dennis Maas

Kwaliteitscontrole:

Iris van der Arend

Inhoud

1.	Inleiding, doel en werkwijze onderzoek	3
2.	Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen.....	4
3.	Wetgeving	6
4.	Resultaten onderzoek.....	8
	Literatuur	14
	Bijlage 1: Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017.....	15
	Bijlage 2: Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017.....	16
	Bijlage 3: Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017	17
	Bijlage 4: Vogelwaarnemingen tijdens veldbezoek.....	18

1. Inleiding, doel en werkwijze onderzoek

Gemeente Geertruidenberg is voornemens om het projectgebied aan de Parklaan 1 te Raamsdonksveer opnieuw in te richten en ter plaatse een nieuwe sporthal te realiseren. Hiervoor zal de huidige sporthal worden gesloopt.

Gemeente Geertruidenberg heeft aan Maasarend, Praktisch in ecologie gevraagd om een ecologische quickscan uit te voeren. Het doel van een ecologische quickscan is om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde gebieden, beschermde soorten flora en fauna en beschermde houtopstanden. Tevens dient dit onderzoek om te toetsen of er bij een ruimtelijke ontwikkeling kans is op overtreding van de Wet Natuurbescherming (Rijksoverheid, 2017).

Maasarend heeft eerst een bureaustudie uitgevoerd naar mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten binnen het projectgebied en de directe omgeving. Vervolgens heeft er op 4 mei 2021 een veldonderzoek plaatsgevonden, waarbij de projectlocatie is onderzocht op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna of de aanwezigheid van geschikt habitat voor beschermde soorten. Het veldbezoek is uitgevoerd bij een temperatuur van 10 °C, windkracht 5 Beaufort ZW en bij bewolkte omstandigheden.

2. Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen

Het projectgebied bevindt zich aan de Parklaan 1 te Raamsdonksveer (Figuur 1). De locatie maakt deel uit van de gemeente Geertruidenberg, in de provincie Noord-Brabant.

Figuur 1 Locatie van het projectgebied.

Het projectgebied betreft een voormalige sporthal, die sinds eind 2020 leeg staat. De sporthal is opgebouwd uit een onderste bouwlaag met stenen muren en een bovenste bouwlaag met een aluminium wandconstructie (Figuur 2).

Gemeente Geertruidenberg is voornemens om de huidige sporthal te slopen en ter plaatse een nieuwe sporthal te realiseren, die ongeveer 1/3^e van de omvang van de huidige sporthal zal innemen.

Figuur 2 De sporthal gezien aan de zuidwestzijde.

3. Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht (Rijksoverheid, 2017). Om niet in overtreding te komen van de wet Natuurbescherming dient voorafgaand aan werkzaamheden in de openbare ruimte, een ecologische quickscan uitgevoerd te worden. In deze quickscan wordt in beeld gebracht of er (mogelijk) beschermde natuurgebieden of beschermde flora en fauna aanwezig is in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland met betrekking tot gebiedsbescherming en vaatplanten, vleermuizen, overige zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën, insecten en vissen met betrekking tot soortbescherming.

De Wet Natuurbescherming kent, met betrekking tot soortbescherming, drie verschillende beschermingsregimes met elk hun eigen verbodsbepalingen. Dit betreft de beschermingsregimes:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb);
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (§ 3.5 Wnb);
3. Beschermingsregime andere soorten (§ 3.10 Wnb).

De belangrijkste artikelen met verbodsbepalingen vanuit deze beschermingsregimes in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen zijn artikel 3.1, artikel 3.5 en artikel 3.10 (bijlagen 1 t/m 3).

Per provincie wordt voor enkele algemeen voorkomende soorten vrijstelling verleend voor de verboden in artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming 2017 in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de provincie Noord-Brabant geldt dat er voor de soorten in Tabel 1 vrijstelling wordt verleend voor het opzettelijk vangen, doden of vernielen van vaste voortplantings-, rust- of verblijfplaatsen.

Amfibieën	Zoogdieren
Bruine kikker	Aardmuis
Gewone pad	Bosmuis
Kleine watersalamander	Dwergmuis
Meerkikker	Dwergspitsmuis
Middelste groene kikker (Bastaardkikker)	Egel
	Gewone bosspitsmuis
	Haas
	Huisspitsmuis
	Konijn
	Ondergrondse woelmuis
	Ree
	Rosse woelmuis
	Tweekleurige bosspitsmuis
	Veldmuis
	Vos
	Wild zwijn
	Woelrat

Tabel 1 Lijst van vrijgestelde soorten Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant, 2019).

Naast de bescherming van natuurgebieden en de bescherming van flora en fauna wordt vanuit de Wet Natuurbescherming aandacht besteed aan de bescherming van houtopstanden. Er kan sprake zijn van een meldplicht, herplantplicht of een kapverbod bij houtopstanden buiten de bebouwde kom groter dan 10 are of met meer dan 20 laanbomen.

4. Resultaten onderzoek

Voor aanvang van het veldbezoek heeft er een bureaustudie plaats gevonden naar het voorkomen van beschermde natuurgebieden en/of beschermde flora en fauna in het projectgebied, waarbij vrij verkrijgbare bronnen zijn geraadpleegd (Waarneming.nl en NDFF Verspreidingsatlas, z.d.). Tijdens het veldbezoek zijn de gegevens van de bureaustudie aangevuld met inzichten vanuit veldervaring.

Vervolgens is er gekeken of voorgenomen werkzaamheden invloed kunnen hebben op deze soorten. In Tabel 2 zijn de resultaten van de bureaustudie opgenomen.

Soort	Aanwezig	Mogelijk aanwezig	Niet aanwezig	Invloed	Mogelijk invloed	Geen invloed
Gebieden		X			X	
Vaatplanten			X			X
Vleermuizen		X			X	
Overige zoogdieren		X			X	
Vogels		X			X	
Reptielen en amfibieën			X			X
Insecten		X				X
Vissen			X			X
Hout-opstanden			X			X

Tabel 2 Resultaten bureaustudie.

Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek volgen hierna de conclusies voor eventueel te nemen vervolgacties, waaronder nader onderzoek. Deze worden eerst per soortgroep behandeld aan de hand van waarnemingen uit zowel de bureaustudie als het veldbezoek. Vervolgens worden de uitkomsten samengevat in een tabel.

Gebiedsbescherming

Het projectgebied ligt niet binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) of een Natura 2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied betreft het gebied Biesbosch op 2,78 kilometer afstand (Figuur 3). Binnen Natura 2000 gebied Biesbosch komen de volgende stikstofgevoelige habitattypen voor:

- H6120 Stroomdalgraslanden;
- H6510A Glanshaver-en vossenstaarthooilanden (glanshaver);
- H6510B Glanshaver-en vossenstaarthooilanden (vossenstaart);
- H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen).

Daarnaast ligt op 6,4 kilometer afstand het Natura 2000 gebied Langstraat, met de volgende stikstofgevoelige habitattypen:

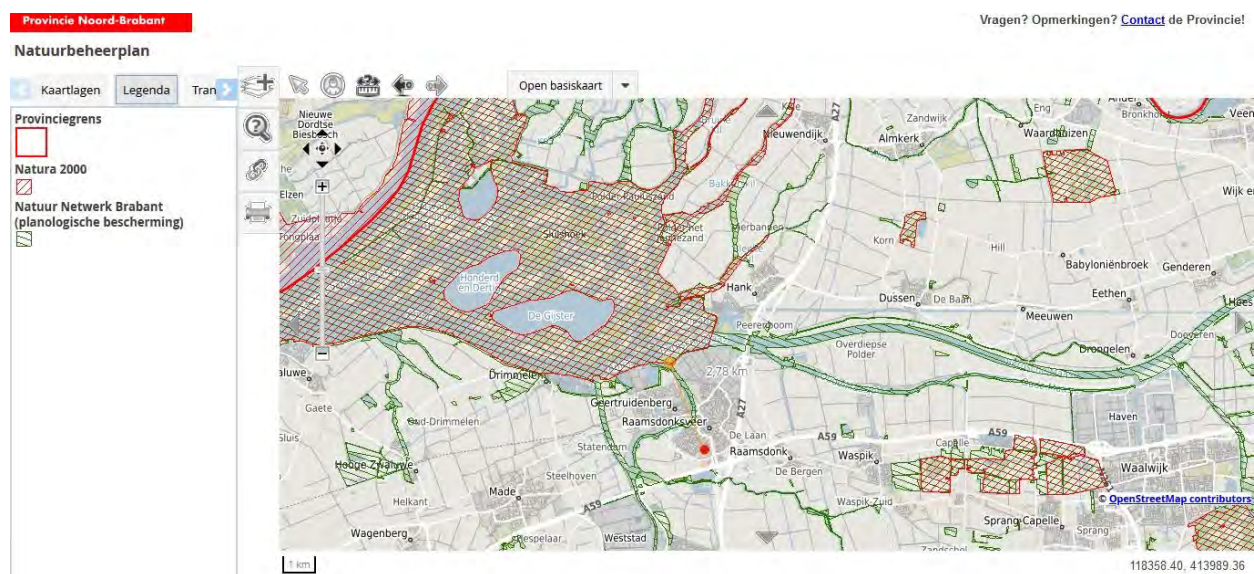
- H3140 Kranswierwateren;
- H6410 Blauwgraslanden;
- H7140A Trilvenen;

- H7140B Veenmosrietlanden;
- H7230 Kalkmoerassen.

Verspreid in de omgeving van het projectgebied liggen gronden die tot het NNB behoren. Dit betreft een klein areaal aan N16.04 Vochtig bos met productie 600 meter ten zuiden van het projectgebied en N03.01 Beek en Bron op 850 meter ten noorden van het projectgebied.

Met de in 2019 nieuw gelanceerde rekentool van Aerius is te berekenen of een project zorgt voor stikstofdepositie (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2019). Indien de depositie van stikstof op een stikstofgevoelig habitatype binnen een nabijgelegen natuurgebied boven 0,00 mol/ha/jaar is dan is het project vergunningsplichtig.

Figuur 3 Ligging projectgebied t.o.v. Natura 2000 gebieden en Natuur Network Brabant (Provincie Noord-Brabant, z.d.).

Door de nabijheid van het projectgebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden, valt op voorhand niet uit te sluiten dat er negatieve effecten ontstaan door de geplande werkzaamheden op stikstofgevoelige habitattypen. Nader onderzoek naar de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen, door middel van een Aerius berekening, moet hier meer inzicht in verschaffen.

Vaatplanten

Binnen ca. 1,5 kilometer van het projectgebied zijn de afgelopen 10 geen beschermde soorten vaatplanten vastgesteld (NDFF Verspreidingsatlas, z.d.).

Wel zijn enkele exoten van de Unielijst Invasieve Exoten aangetroffen binnen 1,5 kilometer van het projectgebied (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, z.d.). Dit betreft de aquatische soorten Grote waternavel, Ongelijkbladig vederkruid en Smalle waterpest. En de terrestrische soorten Reuzenbalsemien en Reuzenberenklauw. De dichtstbijzijnde waarnemingen betreffen Reuzenbalsemien en Smalle waterpest in het Koningspark, op ca. 150 meter afstand van het projectgebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen van bovengenoemde exoten aangetroffen binnen het projectgebied.

Tijdens het veldbezoek op 23 april 2021 zijn enkel algemeen voorkomende, ruderaal soorten aangetroffen, waaronder: Kleefkruid, Grote brandnetel, Duizendblad, Smalle weegbree, Vogelmuur, Grote weegbree, Bezemkruiskruid, Straatgras, Jakobskruiskruid, Robertskruid, Schijnaardbei, Kleine ooievaarsbek, Gewone brunel, Madeliefje, Fluitenkruid, Kluwenhoornbloem, Rode klaver, Herderstasje, Klein kruiskruid en Paardenbloem.

Er is geen geschikt habitat voor beschermde vaatplanten aangetroffen tijdens het veldbezoek.

Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde vaatplanten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Vleermuizen

Vanuit de bureaustudie is het aannemelijk dat de volgende soorten gebruik maken van het projectgebied of de directe omgeving:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Ruige dwergvleermuis.

In de afgelopen 10 jaar zijn deze soorten vastgesteld binnen 1,5 kilometer van het projectgebied. De dichtstbijzijnde waarnemingen betreffen waarnemingen van foeragerende individuen van alle drie deze soorten in het Koningspark.

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat er open stootvoegen aanwezig zijn in de onderste bouwlaag. Op basis van deze quickscan valt niet uit te sluiten dat in de achtergelegen spouw verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Met behulp van een endoscooponderzoek kan onderzocht worden of er achter de open stootvoegen geschikte ruimtes aanwezig zijn voor vleermuisverblijfplaatsen. Bij dit endoscooponderzoek wordt met behulp van een camera op een lange kabel de achtergelegen spouw onderzocht op de potentie voor vleermuisverblijfplaatsen.

De aluminium wanden in de bovenste bouwlaag bieden geen mogelijkheid voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Hierdoor kan op voorhand de aanwezigheid van een massawinterverblijf worden uitgesloten.

De aanwezige bomen en groenstructuren aan de grenzen van het projectgebied blijven behouden, waardoor geen negatieve effecten op potentieel aanwezige foerageergebieden en vliegroutes optreden.

Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet volledig uit te sluiten. Als uit een endoscooponderzoek blijkt dat er geschikte ruimtes voor vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn, dan dient een jaarrond onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2021 inzicht te verschaffen in de aan- of afwezigheid van vleermuizen. Er kan ook direct worden ingezet op het uitvoeren van een jaarrond onderzoek.

Overige zoogdieren

Op basis van de bureaustudie is de aanwezigheid van enkele vrijgestelde soorten te verwachten binnen het plangebied, die de afgelopen 10 jaar binnen 1,5 kilometer van het projectgebied zijn vastgesteld: Aardmuis, Bosmuis, Dwergmuis, Egel, Haas, Huisspitsmuis, Konijn, Ondergrondse woelmuis, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis en Vos.

In het veld is voor de vastgestelde, niet vrijgestelde soorten, het ecologisch belang van het projectgebied verder bepaald. Dit betreft de soorten Bever, Bunzing en Wezel. Alle waarnemingen van deze soorten zijn gedaan op meer dan een kilometer afstand van het projectgebied.

Voor beschermde soorten zoogdieren ontbreekt geschikt habitat binnen het projectgebied of de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Negatieve effecten op beschermde overige zoogdieren kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Vogels

Op basis van de bureaustudie is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten mogelijk. Binnen 1,5 kilometer van het projectgebied zijn de volgende soorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Grote lijster, Havik, Huismus, Kerkuil, Ooievaar, Ransuil, Roek, Sperwer, Steenuil en Zwarte wouw. De dichtstbijzijnde waarnemingen betreffen waarnemingen van Grote lijster, Ransuil en Gierzwaluw.

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten waargenomen binnen het projectgebied en de directe omgeving: Ekster, Houtduif, Kauw, Koolmees, Meerkooit, Merel, Turkse tortel, Waterhoen en Zwartkop. De meeste waarnemingen zijn gedaan in het Koningspark, ten noordoosten van het projectgebied.

Alle vogelwaarnemingen, uit het projectgebied en de directe omgeving, zijn op kaart gezet in bijlage 4.

Er zijn geen mogelijkheden voor nestlocaties van gebouwbewonende soorten in de aluminium constructie van de bovenste bouwlaag. Ook de onderste bouwlaag biedt geen mogelijkheden voor nestlocaties van vogels. Er zijn geen bomen aanwezig binnen het projectgebied. De werkzaamheden beperken zich tot de sloop van de huidige bebouwing.

Negatieve effecten op beschermde vogels of jaarrond beschermde nesten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Uit de bureaustudie komt naar voren dat er geen beschermde soorten reptielen en amfibieën in de afgelopen 10 jaar zijn vastgesteld binnen 1,5 kilometer van het

projectgebied. Wel zijn de exoten Lettersierschildpad en Roodwangschildpad vastgesteld in de omgeving van het plassengebied.

Er is binnen het projectgebied geen geschikt habitat aangetroffen voor deze soorten. Er zijn geen voortplantingswateren of geschikt landhabitat aanwezig. Ook voor algemene, vrijgestelde soorten ontbreekt geschikt habitat.

Negatieve effecten op beschermde soorten reptielen en amfibieën kunnen hiermee worden uitgesloten.

Insecten

De afgelopen 10 jaar is de beschermde dagvlinder Grote vos vastgesteld binnen 1,5 kilometer van het projectgebied.

Er is door het ontbreken van een diverse, opgaande begroeiing geen geschikt habitat aanwezig voor deze soort binnen het projectgebied of de directe omgeving.

Negatieve effecten op beschermde soorten insecten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Vissen

Sinds 2010 zijn geen beschermde vissen binnen het projectgebied of de directe omgeving vastgesteld.

Er is geen geschikt habitat aanwezig in het projectgebied of de directe omgeving, door het ontbreken van waterlopen of -partijen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Negatieve effecten op beschermde soorten vissen kunnen worden uitgesloten.

Houtopstanden

Er is geen sprake van beschermde houtopstanden, omdat er geen bomenkap zal plaatsvinden binnen het projectgebied.

Eindconclusie

Tabel 3 geeft een samenvattend overzicht of er aanvullend onderzoek noodzakelijk is voor de eerder genoemde soortgroepen. Vanuit deze ecologische quickscan komt naar voren dat aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk is. Vanuit de resultaten van dit aanvullend onderzoek kan het nodig zijn om compenserende en/of mitigerende maatregelen te treffen en een ontheffing op de Wet Natuurbescherming aan te vragen.

Soort	Aanvullend onderzoek	Periode / frequentie
Gebieden	Onderzoek naar de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen door middel van Aeries berekening	Voorafgaand aan start werkzaamheden
Vaatplanten	Geen	N.v.t.
Vleermuizen	Jaarrond onderzoek	- Endoscooponderzoek - En/of jaarrond onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2021 tussen 15 mei en 1 oktober
Overige zoogdieren	Geen	N.v.t.
Vogels	Geen	N.v.t.
Reptielen en amfibieën	Geen	N.v.t.
Insecten	Geen	N.v.t.
Vissen	Geen	N.v.t.
Houtopstanden	Geen	N.v.t.

Tabel 3 Benodigd aanvullend onderzoek.

Onderstaande maatregelen tijdens de werkzaamheden zijn altijd geldend:

- Vanuit de Zorgplicht is het een eis om voorzichtig te handelen met alle voorkomende flora en fauna;
- Indien, ondanks zorgvuldig handelen, er schade lijkt te ontstaan aan beschermde flora en fauna, wordt er direct contact opgenomen met een ter zake deskundige ecoloog;
- Om bodem bewonende dieren de mogelijkheid te geven een nieuw leefgebied te vinden, wordt er gefaseerd gewerkt bij de verwijdering van vegetatie, stobben en bodemmateriaal;
- Dieren krijgen de rust en kans om zich te verplaatsen, indien zij worden aangetroffen tijdens werkzaamheden;
- Werkzaamheden worden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang. Verlichting dient vleermuisvriendelijk te zijn om verstoring te voorkomen zoals: UV-vrije verlichting, beperkte hoogte lichtmasten, convergerende en naar beneden gerichte verlichting en geen sterk bundellicht;
- Vestiging van Rugstreeppad voorkomen door puinhopen te verwijderen, rijsporen en plasvorming te voorkomen. Daarnaast is het mogelijk een scherm in te graven rondom het plangebied. Deze dient 10 cm te worden ingegraven en verder bovengronds een hoogte van 50 cm te hebben;
- Er wordt rekening gehouden met broedvogels en het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Werkzaamheden worden gestart voor of na het broedseizoen.

Literatuur

NDFF Verspreidingsatlas. (z.d.). *NDFF Uitvoerportaal*. Opgeroepen op mei 4, 2021, van <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. (z.d.). *Invasieve exoten: Unielijst*. Opgeroepen op maart 23, 2021, van <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

Provincie Noord-Brabant. (2019). *Interim omgevingsverordening Noord-Brabant*. 's Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.

Provincie Noord-Brabant. (z.d.). *Natuurbeheerplan*. Opgeroepen op mei 4, 2021, van <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2019, december 10). *Aerius Calculator*. Opgeroepen op maart 23, 2021, van <https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Rijksoverheid. (2017, januari 1). *Wet Natuurbescherming*. Opgeroepen op september 21, 2020, van <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2018-07-01>

Waarneming.nl. (z.d.). Opgeroepen op mei 4, 2021, van <https://waarneming.nl/locations/2383/species/>

Bijlage 1: Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.*
 - 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.*
 - 3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.*
 - 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.*
 - 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.*
- (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 2: Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.*
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.*
- 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.*
- 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.*
- 5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen. (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 3: Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017

1. *Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen, b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.*
2. *Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen: a) in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde, b) ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen, c) ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden, d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw, f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer, g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, h) in het algemeen belang, of i) bestendig gebruik.*
3. *De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 4: Vogelwaarnemingen tijdens veldbezoek

